

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van tot wijziging van het Reglement rijbewijzen en het Besluit erkenningen wegverkeer in verband met het elektronisch aanvragen van het rijbewijs en het herstel van enige onvolkomenheden van uiteenlopende aard (Besluit digitale aanvraag rijbewijzen)

Op de voordracht van Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat van, nr. IenW/BSK-, Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 111, derde, vierde en zesde lid, 113, eerste lid, 121, derde lid, en 159, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van, nr.);
Gezien het nader rapport van Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat van, nr. IenW/BSK-, Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken;

Keten-ID:

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Reglement rijbewijzen wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 27 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 27a

In afwijking van artikel 27 kan een aanvraag van een rijbewijs elektronisch worden ingediend bij de Dienst Wegverkeer indien het gaat om de afgifte van:

- a. een nieuw rijbewijs als bedoeld in artikel 119, eerste lid, van de wet of een vervangend rijbewijs als bedoeld in artikel 120, eerste lid, van de wet;
- b. een rijbewijs na het verlies van de geldigheid als bedoeld in artikel 123, eerste lid of artikel 123b van de wet of
- c. een rijbewijs na een ongeldigverklaring als bedoeld in artikel 132, tweede lid, van de wet.

B

In artikel 31 vervalt "aan een buiten Nederland woonachtige aanvrager aan wie nog niet eerder een rijbewijs is afgegeven dan wel".

C

Artikel 33 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, aanhef, komt te luiden: "Bij de aanvraag van een rijbewijs worden verstrekt:".
2. Onder vernummering van het tweede lid tot vierde lid, worden twee nieuwe leden ingevoegd, luidende:
 2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onderdeel a, wordt een elektronische aanvraag van een rijbewijs ingediend op een door de Dienst Wegverkeer bepaalde wijze en worden de voor de aanvraag benodigde gegevens verstrekt op een door de Dienst Wegverkeer bepaalde wijze.
 3. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onderdeel b.I, identificeert degene die een elektronische aanvraag van een rijbewijs indient, zich met een bij ministeriële regeling aangewezen publiek identificatiemiddel als bedoeld in artikel 1 van de Wet digitale overheid.

D

Na artikel 33 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 33a

1. De aanvrager laat ten behoeve van de elektronische aanvraag van het rijbewijs een digitale pasfoto maken en zijn handtekening digitaal vastleggen door een op grond van artikel 18a van het Besluit erkenningen wegverkeer erkende fotograaf.
2. Een elektronische aanvraag van het rijbewijs is alleen mogelijk indien de Dienst Wegverkeer de gegevens, bedoeld in artikel 33, tweede lid, heeft ontvangen en heeft vastgesteld dat de aan hem gezonden digitale pasfoto van de aanvrager voldoet aan de eisen, bedoeld in artikel 33, eerste lid, onderdeel d, en voldoende overeenkomt met de in het rijbewijzenregister beschikbare pasfoto van het laatst afgegeven rijbewijs.
3. De Dienst Wegverkeer meldt, na ontvangst van de gegevens, op een door hem te bepalen wijze aan de aanvrager of de aanvraag van het rijbewijs elektronisch kan plaatsvinden.

Artikel 33b

De Dienst wegverkeer vernietigt zes maanden na de in artikel 33a bedoelde ontvangstbevestiging, de digitale foto en handtekening.

E

Aan artikel 42b, derde lid, onderdeel b, wordt toegevoegd ", dan wel indien hij tijdelijke bescherming geniet op grond van de richtlijn tijdelijke bescherming als bedoeld in artikel 1 van die wet".

F

Artikel 49a, vierde lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel b wordt de zinsnede "van de in artikel 49b, onderdeel d, onder 4°, bedoelde situatie" vervangen door "situatie als bedoeld in artikel 49b, eerste lid, onderdeel d, aanhef en onder 4°".
2. In onderdeel c wordt de zinsnede "van de in artikel 49b, onderdelen b, c en d, onder 1°, 2°, 3° en 5°, bedoelde situaties" vervangen door "situatie als bedoeld in artikel 49b, eerste lid, onderdelen b, c en d, aanhef en onder 1°, 2°, 3° en 5°".

G

In artikel 105a, eerste lid, onderdeel a, onder 5°, wordt toegevoegd ", dan wel indien hij tijdelijke bescherming geniet op grond van de richtlijn tijdelijke bescherming als bedoeld in artikel 1 van die wet".

H

Artikel 123, tweede lid, komt te luiden:

2. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de afdracht van het verschuldigde bedrag op grond van de in het eerste lid bedoelde factuur.

I

In artikel 145, eerste lid, worden na onderdeel e, twee onderdelen ingevoegd, luidende:

- ea. de digitale pasfoto en de digitaal vastgelegde handtekening ten behoeve van de rijbewijsaanvraag;
- eb. het resultaat en de technische gegevens van de fotocontrole ten behoeve van de rijbewijsaanvraag;

Artikel II

Het Besluit erkenningen wegverkeer wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 wordt in de alfabetische volgorde de volgende begripsbepaling ingevoegd:

erkenning fotograaf: erkenning als bedoeld in artikel 18a;

B

Na artikel 18 wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 18a. Erkenning fotograaf

De Dienst Wegverkeer kan aan een natuurlijke persoon of rechtspersoon een erkenning verlenen waardoor deze gerechtigd is om namens de aanvrager van een rijbewijs aan de Dienst Wegverkeer digitale gegevens te zenden die aan de eisen voldoen en bedoeld zijn voor de elektronische aanvraag van een rijbewijs bedoeld in artikel...van de wet.

C

In artikel 20, wordt in het eerste lid, "en 17" vervangen door ", 17 en 18a".

D

In artikel 23 wordt "en 17" vervangen door ", 17 en 18a".

E

Aan artikel 29 wordt een lid toegevoegd, luidende:

8. Een overeenkomst RDW-fotograaf, die is gesloten door een fotograaf met de Dienst Wegverkeer en die van kracht was op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet van tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met het digitaal aanvragen van rijbewijzen, geldt als erkenning fotograaf.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen deel

1. Inleiding

Dit besluit wijzigt het Reglement rijbewijzen en het Besluit erkenningen wegverkeer in verband met de invoering van de mogelijkheid om rijbewijzen op elektronische wijze aan te vragen. Het elektronisch aanvragen is in eerste instantie geregeld in de Wegenverkeerswet 1994 en wordt hier verder uitgewerkt.

2. Implementatiewetgeving

PM

3. Hoofdpijnen van het voorstel

3.1 Inleiding

Dit besluit bevat regels over het elektronisch aanvragen van een rijbewijs en het opnemen van een erkenning van de fotograaf. Hiermee sluit dit besluit aan bij het Besluit erkenningen wegverkeer¹. De eisen en voorwaarden voor het proces omtrent de authenticatie van aanvragers en de eisen die aan fotografen zullen worden gesteld, worden gedelegeerd naar een onderliggende ministeriële regeling. Hetzelfde geldt voor de verdere uitwerking omtrent de vergoeding aan de Dienst Wegverkeer (RDW).

3.2 Experiment

Zoals in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is vermeld, is er in 2018 een experiment² gestart om het langs elektronische weg aanvragen van rijbewijzen mogelijk te maken. Het experiment regelde dat aanvragers in bij ministeriële regeling aangewezen gemeenten hun rijbewijs elektronisch konden verlengen of vervangen. Een eerste aanvraag kon niet elektronisch worden gedaan. Het experiment had een looptijd van zes jaar, tot 24 september 2024 en is geëvalueerd.

Uit deze evaluatie is gebleken dat het elektronisch aanvragen wordt gewaardeerd door, zowel de burgers als de fotografen, gemeenten en de Dienst Wegverkeer (hierna: RDW). Burgers waarderen de snelheid en het feit dat de elektronische aanvraag op elk gewenst moment kan plaatsvinden.

Daarnaast is geconstateerd dat het elektronische aanvraagproces foutbestendiger geworden is op de onderdelen identificatie door onder meer de inzet van erkende fotografen en de uitvoering van controle met kwaliteitsmetingssoftware, dan het reguliere aanvraagproces. Ook worden fouten, zoals foto's die niet voldoen aan de normen, eerder en beter in het proces opgespoord. Voordeel van het elektronisch aanvragen is bovendien dat het een betere (digitale) foto op het rijbewijs en in het rijbewijzenregister oplevert, waarmee het proces van identiteitsvaststelling wordt verbeterd. Met de conclusie dat het experiment geslaagd is, is besloten de elektronische aanvraag voor de verlenging of vervanging van het rijbewijs landelijk mogelijk te maken.

Na afloop van het experiment is er een gedoogperiode gestart ter overbrugging tot de

¹ Besluit van 16 oktober 2025, houdende regels voor erkenningen voor specifieke handelingen als bedoeld in artikel 4a, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994 (Staatsblad 2025, 309).

² Besluit van 14 september 2018, houdende tijdelijke regels ten behoeve van een experiment met de elektronische aanvraag van rijbewijzen (Staatsblad 2018, 329).

wetswijziging gereed is. Op 16 september 2024 heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: de Minister van IenW) de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit om het digitaal aanvragen van een rijbewijs te gedogen³. Met de invoering van onderhavige regelgeving komt een einde aan de gedoogperiode en wordt het elektronisch aanvragen van rijbewijzen definitief landelijk ingevoerd.

Het wetsvoorstel digitale aanvraag rijbewijzen biedt de overkoepelende juridische mogelijkheid om het digitaal aanvragen van rijbewijzen in een onderliggende algemene maatregel van bestuur (AMvB) en ministeriële regeling verder uit te werken. In de regeling zullen gedetailleerdere procesbeschrijvingen worden opgenomen, waarna ook een impactanalyse zal worden uitgevoerd. Zoals in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel al is toegelicht werkt het kabinet met relevante partners aan een Nederlandse Digitaliseringsstrategie die richting geeft aan de brede doorontwikkeling van waarden gedreven en doelmatige digitalisering in de samenleving en binnen de overheid.

3.3 Reikwijdte

Met dit besluit wordt bepaald in welke gevallen een aanvraag voor verlenging of vervanging van een rijbewijs ook elektronisch kan plaatsvinden. Dit zijn aanvragen voor verlenging van een rijbewijs indien de geldigheid verloopt, of voor vervanging bij vermissing of diefstal, beschadiging of onleesbaarheid of bij uitbreiding van een categorie van een rijbewijs. Een elektronische aanvraag is ook mogelijk als er bijvoorbeeld sprake is van een heruitgifte na een ongeldigverklaring van een eerder rijbewijs of bij afgifte na een recidiveregeling.

Deze aanvragen kunnen elektronisch plaatsvinden, omdat bij deze aanvragen eerder aan de betrokken burger een rijbewijs is afgegeven. Hun identiteit is in het kader van de afgifte van een eerder rijbewijs vastgesteld en hun pasfoto is reeds opgenomen in het rijbewijzenregister. Deze aanvragen zijn qua aantallen de meest voorkomende. Hiermee kan het overgrote gedeelte van de aanvragen elektronisch worden ingediend.

Bij de invoering van de mogelijkheid tot het doen van een elektronische aanvraag zal het niet mogelijk zijn om de eerste aanvraag van een rijbewijs elektronisch te doen, omdat er nog geen pasfoto van de aanvrager aanwezig is in het rijbewijzenregister. Dit wordt pas mogelijk als op een andere wijze een fotovergelijking kan plaatsvinden. Bij een eerste aanvraag aan de gemeentebalie kan wel gebruik worden gemaakt van een digitale foto en handtekening.

Belangrijk voor de reikwijdte is dat burgers de keuze hebben om van het oude 'conventionele' proces gebruik te blijven maken. Zij hoeven niet van elektronisch aanvragen gebruik te maken om hun rijbewijs te verlengen of te vervangen en kunnen fysiek aan de gemeentebalie met een fysieke pasfoto een rijbewijs aanvragen.

3.4 Elektronische aanvraag

Een elektronische aanvraag van een rijbewijs wordt ingediend via het aanvraagproces dat door de RDW is ingericht. De RDW is verantwoordelijk voor de applicatie die de elektronische aanvraag mogelijk maakt. Hiertoe vraagt de RDW de benodigde gegevens van de aanvrager uit. Een aanvraag kan slechts elektronisch worden gedaan nadat door een erkende fotograaf een pasfoto en de handtekening van de aanvrager aan de RDW

³ Kamerstukken II 2023/24, 29 398, nr. 1123.

zijn gezonden en gebleken is dat de pasfoto aan de voorwaarden (ICAO-normen⁴) voldoet en voldoende overeenkomt met de in het rijbewijzenregister beschikbare pasfoto van het laatst afgegeven rijbewijs. De aanvrager ontvangt elektronisch een bericht van de RDW of de aanvraag van het rijbewijs al dan niet elektronisch kan plaatsvinden. Zijn de gegevens wel akkoord dan ontvangt de aanvrager een aanvraagcode en kan hij een elektronische aanvraag indienen. Deze aanvraagcode ontvangt de aanvrager via zijn e-mailadres of mobiele telefoonnummer dat hij aan de fotograaf heeft verstrekt bij het vastleggen van zijn digitale pasfoto en handtekening. Na verzending van de pasfoto en handtekening naar de RDW wordt het emailadres of mobiele telefoonnummer door de fotograaf verwijderd.

De aanvrager logt vervolgens in op een webdienst van de Dienst Wegverkeer op een vertrouwde plek en het moment dat dit hem goed uitkomt. De aanvraag start met de authenticatie van de aanvrager. Bij ministeriële regeling wordt bepaald welke authenticatiemiddelen kunnen worden toegepast. Het gaat om middelen die tenminste voldoen aan betrouwbaarheidsniveau "substantieel" zoals dat in de eIDAS-verordening is weergegeven.⁵

Na authenticatie ziet de aanvrager op zijn beeldscherm de applicatie. Eerst krijgt de aanvrager algemene informatie over het proces van de aanvraag. Hierna krijgt hij te zien welke categorie of categorieën op het aangevraagde rijbewijs zullen worden opgenomen. Ook kan de aanvrager zien waarom hij een categorie niet krijgt, bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van een benodigde medische keuring. Net als bij een fysieke aanvraag dienen de gegevens door de aanvrager te worden gecontroleerd en bevestigd. Door middel van het zetten van een vinkje verklaart de aanvrager onder meer dat de getoonde pasfoto van hem is. Tot slot betaalt de burger de aanvraag online. De RDW stuurt een bericht naar de aanvrager dat het rijbewijs kan worden opgehaald bij de gemeente waar de aanvrager is ingeschreven in de basisregistratie personen, als de aanvraag elektronisch is gedaan. Bij de gemeente wordt de identiteit nogmaals vastgesteld door de balie-medewerker. Deze fysieke vaststelling aan de gemeentebalie is bij een elektronische aanvraag nodig, zodat dat controle-moment gewaarborgd blijft. De aanvrager zal daar zijn eerder afgegeven rijbewijs inleveren, indien hij deze nog in bezit heeft, en vervolgens zijn nieuwe rijbewijs uitgereikt krijgen.

Een aanvrager dient binnen zes maanden een elektronische aanvraag in te dienen. Na die termijn worden de ontvangen gegevens bij de RDW verwijderd en dient iemand opnieuw naar een erkende fotograaf te gaan voor het vastleggen van een nieuwe digitale foto en handtekening.

3.5 Bevoegd gezag

De bevoegdheid tot afgifte van het elektronisch aangevraagde rijbewijs ligt bij de burgemeester van de gemeente waar de aanvrager woonachtig is. Gedurende het experiment was de RDW de afgeevende instantie. Bij de definitieve invoering van de elektronische aanvraag van rijbewijzen is besloten om deze bevoegdheid niet over te dragen aan de RDW, omdat gemeenten, in tegenstelling tot de RDW, vallen onder de ministeriële verantwoordelijkheid, te weten de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De burgemeester van de desbetreffende gemeente blijft belast met

⁴ ICAO staat voor International Civil Aviation Organisation. De foto dient te voldoen aan de voorwaarden voor een identiteitsdocument. Deze liggen vast in een fotomatrix, gebaseerd op de ICAO normen. Bij deze normen moet men onder meer denken aan het formaat van de foto, of de foto recht van voren is genomen, scherp, met voldoende contrast en gedetailleerd is.

⁵ Verordening 910/2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, PbEU 2014 L 257.

het uitreiken van de rijbewijzen. De verplichting om een contactmoment te hebben met een bevoegd ambtenaar van de gemeente blijft bestaan. Bij de afgifte van het rijbewijs zal de identiteit van de aanvrager nogmaals goed gecontroleerd worden.

3.6 Rol van de erkende fotograaf

Om bewuste en onbewuste bewerkingen van afbeelding te voorkomen is het enkel toegestaan de foto door een erkende fotograaf te laten maken. De erkende fotograaf zal de foto en de digitale handtekening rechtstreeks via een beveiligde verbinding verzenden aan de RDW.

Het rechtstreeks versturen van de pasfoto's door een erkende fotograaf aan de RDW vormt een manier om wat betreft de elektronische aanvraag van het rijbewijs te voldoen aan artikel 3, eerste lid, van richtlijn 2006/126/EG⁶, dat bepaalt dat de lidstaten alle dienstige maatregelen nemen om vervalsing van rijbewijzen te voorkomen. De Europese Commissie zal overeenkomstig dit artikel van deze maatregel in kennis worden gesteld. Verzending door een erkende fotograaf is noodzakelijk om te verzekeren dat de foto die bij de elektronische aanvraag wordt overgelegd, overeenstemt met het uiterlijk van de aanvrager, zodat de kans op fraude bij de aanvraag van rijbewijzen wordt verminderd. Bij een elektronische aanvraag van een rijbewijs wordt fraude door bewerking van digitale pasfoto's voorkomen, doordat digitale foto's rechtstreeks door de erkende fotograaf aan de RDW worden aangeleverd. Binnen 24 uur na de bevestiging van ontvangst van de aanvraag door de RDW vernietigt de fotograaf de gegevens. Een elektronische aanvraag van het rijbewijs is alleen mogelijk indien de RDW de gegevens heeft ontvangen en heeft vastgesteld dat de aan hem gezonden digitale pasfoto van de aanvrager voldoet aan de eisen en voldoende overeenkomt met de pasfoto in het rijbewijzenregister van het laatst afgegeven rijbewijs.

In het kader van de erkenning van de fotograaf zullen bij ministeriële regeling eisen worden gesteld aan de kwaliteit van de pasfoto (waaronder eisen rond het bewerken van de pasfoto), eisen rond de beveiliging van de dataverbinding (de gegevens moeten via een beveiligd kanaal naar de RDW worden gezonden) en eisen in verband met de bescherming van persoonsgegevens van de burger (de fotograaf mag bijvoorbeeld geen gegevens van de burger bewaren).

Het toezicht op de fotografen is geborgd door het gebruik van de juiste software, naleving van de voorwaarden en controle op de naleving door middel van bedrijfsbezoeken. Indien de fotograaf niet voldoet aan de kwaliteitseisen of blijkt dat deze fotobewerkingen heeft doorgevoerd die niet zijn toegestaan, dan kan zijn erkenning worden ingetrokken.

4. Verhouding tot fundamentele rechten

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met de structurele invoering van de mogelijkheid van digitale aanvraag van rijbewijzen is uitgebreid ingegaan op de grondrechten. Dit besluit is een nadere uitwerking van de bepalingen van dat wetsvoorstel. De RDW is op grond van artikel 126 van de Wvw 1994 verwerkingsverantwoordelijk voor het rijbewijzenregister en verantwoordelijk voor de zuiverheid van het register. In deze hoedanigheid mag deze dienst, voor de doeleinden genoemd in artikel 126, tweede lid, Wvw 1994, bijzondere persoonsgegevens verwerken.

⁶ Richtlijn 2006/126/EG van het Europees parlement en de Raad betreffende het rijbewijs, PbEU 2006, L 403. 8

In het wetsvoorstel is de grondslag opgenomen om de 1:N controle toe te passen⁷. Daar is ook toegelicht dat er sprake is van een afweging tussen het algemene belang om identiteitsfraude met het rijbewijs te voorkomen en daarmee de veiligheid en betrouwbaarheid van het rijbewijs te garanderen enerzijds en anderzijds het recht op bescherming van de persoonsgegevens van de aanvrager en het recht op beperkte verwerking van persoonsgegevens. Door het aanvraagproces van rijbewijzen op deze wijze in te richten wordt het mogelijk om de persoonsgegevens van het individu beter te beschermen tegen identiteitsfraude.

Bij het wetsvoorstel is een data protection impact assessment (hierna: DPIA) gemaakt die is voorgelegd aan de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) samen met het concept van dit wetsvoorstel. De AP heeft laten weten geen aanmerkingen te hebben op dit wetsvoorstel. Wel geeft de AP aan dat zij de fotografen ziet als verwerkingsverantwoordelijke voor het verwerken van persoonsgegevens.

Dat de feitelijke verwerking vrijwel geheel plaatsvindt binnen de regels die de RDW stelt, doet hier, volgens de AP, niets aan af. De DPIA is op dit punt aangepast.

Het gevolg van de verwerkingsverantwoordelijkheid is dat de erkenninghouder bepaalde plichten heeft, waaronder het behandelen van een inzageverzoek voor een klant. Het is niet in alle gevallen voor een verwerkingsverantwoordelijke nodig om een DPIA op te stellen. Een erkenninghouder kan bijvoorbeeld ook een privacystatement opstellen, waarin hij aangeeft op welke manier hij aan zijn verplichtingen voldoet. Dit privacystatement moet dan wel inzichtelijk zijn.

5. Verhouding tot nationale regelgeving

Met het wetsvoorstel Wet digitale aanvraag rijbewijzen wordt voorgesteld om in de Wegenverkeerswet 1994 een aantal artikelen te wijzigen waardoor het mogelijk wordt een rijbewijs elektronisch aan te vragen. Het onderhavige besluit is de uitwerking van deze artikelen in de Wegenverkeerswet 1994 die betrekking hebben op het aanvragen van rijbewijzen.

Op basis van Open Data wordt aan burgers bekend gemaakt waar de erkende fotografen gevestigd zijn. Dat is een aparte database waarin alle bedrijven met een erkenning staan (met bijbehorende gegevens). Deze database is terug te vinden op de website van de RDW.⁸

6. Gevolgen

Dit besluit heeft positieve gevolgen voor de regeldruk van burgers die het rijbewijs elektronisch aanvragen. Het elektronisch aanvragen leidt gemiddeld tot een afname van de regeldruk voor burgers. Een elektronische aanvraag is in vergelijking met een fysieke aanvraag eenvoudiger en neemt minder tijd in beslag. Een burger hoeft namelijk maar één keer naar de gemeentebalie, om het rijbewijs op te halen.

De gevolgen voor de fotografen hebben betrekking op de kosten die gemaakt worden bij het verkrijgen (eenmalig) en behouden (jaarlijks) van de erkenning. Dit betekent een toename van de administratieve lasten voor fotografen. Omdat het de fotograaf vrij staat om ook deze extra kosten te vertalen in een hoger tarief voor de aanvrager worden deze lasten buiten beschouwing gelaten.

⁷ Hierbij wordt gecontroleerd of de aangeleverde pasfoto uniek is ten opzichte van alle andere foto's in het rijbewijzenregister.

⁸ <https://www.rdw.nl/locatiewijzer>

7. Uitvoering

De Minister van IenW, de Minister van Justitie en Veiligheid (hierna: Minister van JenV), gemeenten en de RDW zijn betrokken bij de uitgifte van rijbewijzen. De gemeenten worden vertegenwoordigd door de VNG en de NVVB. De Minister van IenW draagt de beleidsverantwoordelijkheid voor deze wijziging. De Minister van JenV is verantwoordelijk voor de wetgeving rondom identificatie in Nederland. Dit omvat de Wet op de identificatieplicht en de Wet identificatie bij dienstverlening.

De RDW is in dit traject verantwoordelijk voor de applicatie die de elektronische aanvraag mogelijk maakt. Ook voert de RDW de fotocontrole uit en personaliseert het rijbewijs in dit traject. Daarnaast draagt de RDW zorg voor de erkenning van en het toezicht op de fotografen.

Tijdens de gedoogperiode heeft de RDW met de fotografen overeenkomsten gesloten. Door de erkenning van de fotografen zijn deze overeenkomsten niet meer nodig. De reden voor de omzetting is dat de RDW met een publiekrechtelijke regeling – in plaats van een overeenkomst – als toezichthouder betere instrumenten tot zijn beschikking heeft om effectief te kunnen handhaven op de verplichtingen van de fotograaf.

Tot en met de laatste dag voor inwerkingtreding van dit besluit zijn de kosten voor de afhandeling van een erkenningsaanvraag en het toezicht voldaan uit de algemene middelen. De fotografen bij de Dienst Wegverkeer die al een overeenkomst hebben met de RDW is op de dag dat de wet in werking treedt automatisch de basiserkenning en de erkenning fotograaf toegekend. Vanaf dat moment moet deze groep betalen voor instandhouding van de erkenning (toezicht), het certificaat en driejaarlijks de VOG. Bij nieuwe erkenninghouders die zich vanaf de ingangsdatum van de wet aanmelden worden er aanvraagkosten voor de erkenningen (basiserkenning en erkenning fotograaf) in rekening gebracht.

Gemeenten hebben bij het elektronisch aanvragen van het rijbewijs een andere rol gekregen. Zij zijn bij het elektronisch aanvragen niet meer betrokken bij de aanvraag, omdat burgers deze thuis doen in plaats van aan de gemeentebalie. Het wordt echter voor burgers ook mogelijk om de digitale foto en handtekening bij de gemeente te gebruiken en bij de balie een aanvraag te doen.

De mogelijkheid om met geprinte foto's naar het gemeentehuis te gaan, is blijven bestaan voor mensen die om hun moverende redenen geen gebruik kunnen of willen maken van het elektronisch aanvragen. Ook is er de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen bij de gemeente met digitale pasfoto en handtekening.

Burgers hebben bij het aanvragen ook een andere rol gekregen. Een aanvrager kan gebruik maken van het nieuwe systeem met een elektronische aanvraag bij het vervangen, verlengen of uitbreiden van een categorie van het rijbewijs. Zoals hierboven reeds is aangegeven is het elektronisch aanvragen van het rijbewijs voor de burger een eenvoudiger en minder tijdrovende procedure zijn dan bij een aanvraag aan het loket, die zoals hierboven aangegeven ook is blijven bestaan.

8. Toezicht en handhaving

De digitale foto en handtekening afnemen is een essentiële stap in het proces om een elektronische rijbewijsaanvraag in te dienen. Een foto die niet voldoet aan de fotomatrix wordt niet geaccepteerd. De kennis en expertise van de fotograaf zorgt ervoor dat de foto aan de gestelde eisen voldoet. De digitale pasfoto en handtekening kunnen worden gemaakt bij een erkende fotograaf of bij een erkende aanbieder van onbemande

fotocabines waarbij gebruik wordt gemaakt van software die voldoet aan de eisen en voorwaarden die de RDW hieraan stelt.

De RDW is belast met de erkenning van fotografen en het toezicht daarop. Het toezicht op de fotografen is geborgd door het gebruik van de juiste software, middels procesbeschrijvingen en structurele en incidentele bedrijfsbezoeken. Door het opnemen van de erkenning in het Besluit erkenningen wegverkeer valt de fotograaf onder het toezichtmodel zoals dat is opgenomen in de Wegenverkeerswet 1994 en het Besluit erkenningen wegverkeer.

Om als fotograaf een erkenning te verkrijgen, moet een fotograaf aan specifieke eisen voldoen. Zo moet een fotograaf een abonnement afsluiten met de dienstverlener die de software levert en met die juiste software twee digitale foto's en handtekeningen bij de RDW aanleveren. Hiermee controleert de RDW of een fotograaf aan de voorwaarden voldoet en het proces goed doorloopt. De RDW stelt instructies voor het maken van een foto en de handtekening alsmede procesbeschrijvingen beschikbaar. In het kader van het toezicht brengt de RDW een bezoek aan de erkende fotograaf om te bekijken of het bedrijf voldoet aan de voorwaarden en maakt vervolgens een rapport met de bevindingen. Een fotograaf dient ook een Verklaring Omtrent het Gedrag te kunnen overleggen. Aan het verkrijgen van de erkenning en het jaarlijks behouden van de erkenning zijn kosten voor de fotograaf verbonden.

Zoals beschreven vindt er periodiek en incidenteel toezicht bij erkende fotografen plaats. Dit is van belang om de kwaliteit van de benodigde digitale pasfoto en handtekening te kunnen garanderen, om misbruik en fraude bij de digitale aanvraag van een rijbewijs te voorkomen.

Indien bij het toezicht door de RDW blijkt dat de fotograaf niet voldoet aan de kwaliteitseisen, hij de gegevens van de aanvrager langer dan de maximale termijn heeft bewaard of fotobewerkingen heeft doorgevoerd die niet zijn toegestaan, dan kan een overtreding worden vastgesteld en een sanctie volgen. De RDW heeft door wetgeving meer instrumenten voor de handhaving ter beschikking. Doordat de erkenning van de fotograaf onder de wetgeving van de wet MERK gaat vallen, krijgt de RDW de bevoegdheid om ook een erkende fotograaf een last onder bestuursdwang, een last onder dwangsom en een bestuurlijke boete op te leggen. Een sanctie kan ook inhouden dat de erkenning wordt ingetrokken.⁹

9. Financiële gevolgen

De RDW voert een toets uit naar de uitvoerbaarheid van dit besluit voor het mogelijk maken van het elektronisch aanvragen van rijbewijzen. Hiermee zullen de precieze financiële gevolgen inzichtelijk worden.

10. Evaluatie

De RDW heeft het elektronisch aanvraagproces afgelopen jaren continu verbeterd en uitgebreid getest, waarbij zich geen noemenswaardige incidenten hebben voorgedaan. De maatregelen die zijn getroffen door de RDW om incidenten te voorkomen blijken daarmee te werken. Zo stelt de RDW eisen aan de fotografen voor de erkenning en houdt hier toezicht op, mogen de fotografen over zo min mogelijk informatie van de burger beschikken en mag deze informatie slechts een beperkte tijd bewaard worden bij de fotograaf en provider. In het digitale proces wordt gewerkt met een anoniem

⁹ Zie hiertoe artikel 4b, onderdeel j van de Wegenverkeerswet 1994.

aanvraagnummer dat niet terug te leiden is naar de aanvrager en verder beschikt de RDW over speciale applicaties en specifiek opgeleide mensen om met deze gevoelige informatie om te kunnen gaan. Het kan niet helemaal worden uitgesloten dat er in de toekomst in het digitale proces mogelijke kwetsbaarheden te detecteren zijn. Er zal dan ook blijvende aandacht moeten zijn om deze kwetsbaarheden te verminderen en te mitigeren wanneer nodig. Daarom monitort de RDW continu of er problemen zijn en worden er menselijke steekproeven gedaan om het elektronische proces te controleren.

11. Advies en consultatie

11.1 Internetconsultatie

In de periode [PM] is voor dit besluit een internetconsultatie uitgevoerd. [PM- ontvangen reacties]

Op de site www.internetconsultatie.nl worden de ontvangen reacties openbaar gemaakt indien degene die een reactie heeft gegeven daarvoor toestemming heeft gegeven. Op de genoemde site wordt ook een kort verslag geplaatst waarin op hoofdlijnen de resultaten van de internetconsultatie zijn vermeld en de belangrijkste veranderingen in het voorstel of de toelichting naar aanleiding van de ontvangen reacties.

11.2 Uitvoeringstoets RDW

[PM]

11.3 Advies adviescollege toetsing regeldruk

[PM]

11.4 Autoriteit Persoonsgegevens

[PM]

12. Voorhang

Het ontwerpbesluit is op ... op grond van artikel 2b Wegenverkeerswet 1994 voorgelegd aan de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal. [...].

13. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

B. Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL I

A

Het nieuwe artikel 27a maakt het mogelijk om een aanvraag voor een rijbewijs elektronisch in te dienen. In dit artikel wordt een uitzondering gemaakt op de regel dat een aanvraag gericht dient te zijn tot en te worden ingediend bij de burgemeester van de gemeente waar hij als ingezetene met een adres is ingeschreven in de basisregistratie personen.

Ook wordt in artikel 27a bepaald in welke gevallen een rijbewijs elektronisch kan worden aangevraagd. Hierbij wordt verwezen naar de artikelen 119, eerste lid, artikel 120, eerste lid, 123, eerste lid, en artikel 132b van de Wegenverkeerswet 1994. In deze artikelen is aangegeven wanneer een nieuw rijbewijs kan worden aangevraagd. Ook wordt in deze artikelen bepaald dat het rijbewijs opnieuw wordt afgegeven als het verloren is geraakt, teniet is gegaan of ongeldig is verklaard.

B

Met deze wijziging van artikel 31 wordt een omissie hersteld. Met het besluit van 27 juni 2017 (Staatsblad 2017, 298) is artikel 32 gewijzigd. Met die wijziging is destijds uitvoering gegeven aan het bepaalde in de Derde rijbewijsrichtlijn¹⁰ met betrekking tot de gewone verblijfplaats van een aanvrager. Artikel 32 regelt dat in de aangegeven gevallen de aanvrager op het tijdstip van de aanvraag woonachtig moet zijn in Nederland en tevens a) in de onmiddellijk aan de aanvraag voorafgaande periode van één jaar ten minste 185 dagen in Nederland woonachtig moet zijn geweest of b) gedurende een periode van ten minste zes maanden ingeschreven moet zijn aan een in Nederland gevestigde universiteit, school voor middelbaar, voortgezet of hoger beroepsonderwijs of andere school voor middelbaar, voortgezet of hoger onderwijs.

In artikel 31 is echter opgenomen dat een eerste afgifte van een rijbewijs mogelijk is door het indienen van een aanvraag bij de Dienst wegverkeer. Door de redactie van artikel 31 bleken de voorwaarden van artikel 32 niet te gelden bij de aanvraag van een rijbewijs door een buiten Nederland wonende aanvrager aan wie nog niet eerder een rijbewijs is afgegeven. Dit was onjuist en deze omissie is hierbij hersteld door de zinsnede "aan een buiten Nederland woonachtige aanvrager aan wie nog niet eerder een rijbewijs is afgegeven" te laten vervallen.

C

In artikel 33 wordt allereerst "overgelegd" vervangen door "verstrekt". Dit is een puur taalkundige wijziging aangezien de documenten bij een elektronische aanvraag niet kunnen worden overgelegd, maar wel elektronisch verstrekt kunnen worden.

Ook worden er in artikel 33 twee leden ingevoegd. In het nieuwe tweede lid is bepaald dat in afwijking van de regels die gelden voor een fysieke aanvraag aan de balie, de RDW de gegevens zal uitvragen op een door de RDW bepaalde wijze. Dit is van belang omdat de RDW deze gegevens op een technisch veilige manier moet kunnen uitvragen en verwerken. In het nieuwe derde lid is bepaald dat de aanvrager zich, eveneens in afwijking van het eerste lid, identificeert met een bij ministeriële regeling aangewezen

¹⁰ Richtlijn 2006/126/EG.

publiek identificatiemiddel. In onderliggende regelgeving zal worden bepaald welke authenticatiemiddelen kunnen worden toegepast. Het gaat om middelen die tenminste voldoen aan betrouwbaarheidsniveau «substantieel» zoals dat in de eIDAS-verordening is weergegeven. In eerste instantie zal de DigiD-app, waarvan het inlogniveau is verhoogd middels een controle van de chip in een identiteitsbewijs, worden aangewezen. Als de elektronische identiteit op niveau hoog (eID) beschikbaar komt zal ook deze kunnen worden toegepast. Beide middelen maken gebruik van technieken waarbij de chip op identiteitsdocumenten wordt uitgelezen door middel van een (usb)nfc-kaartlezer of -smartphone.

D

In artikel 33a is de gang van zaken bepaald om een elektronische aanvraag te kunnen doen. De aanvrager dient een digitale pasfoto te laten maken en zijn handtekening digitaal vast te leggen bij een door de RDW erkende fotograaf. In dit stadium vindt de eerste controle plaats door de software van de dienstverlener. Deze controle zorgt voor een melding als de foto niet voldoet aan de ICAO-normen waardoor er gelijk een nieuwe foto kan worden gemaakt en de uitval in het verdere proces geminimaliseerd wordt. Tijdens het uploaden van de pasfoto in het systeem van de RDW vindt automatisch nogmaals een controle plaats of de pasfoto voldoet aan de daaraan gestelde kwaliteitseisen en of de foto van de erkende fotograaf afkomstig is. Zijn de gegevens akkoord dan ontvangt de aanvrager een aanvraagcode en kan hij een elektronische aanvraag indienen. De RDW zal de aanvrager op de hoogte stellen of de aanvraag elektronisch kan worden ingediend. Dit gebeurt op een door de RDW te bepalen wijze die met de technologische voortgang kan wijzigen.

In artikel 33b is vastgelegd dat de RDW zes maanden na verzending van de ontvangstbevestiging de digitale foto en handtekening vernietigt. Dit leidt ertoe dat de aanvraag dus binnen zes maanden na ontvangst van de ontvangstbevestiging dient te worden gedaan. Mocht de aanvrager binnen deze termijn nog geen aanvraag hebben gedaan, dan moet deze opnieuw een pasfoto en digitale handtekening via de erkende fotograaf aanleveren.

De gegevens worden altijd zes maanden bewaard, ongeacht of er wel of geen aanvraag is gedaan. Ook als een aanvraag al afgerond is worden de gegevens zes maanden bewaard. In die tijd is het mogelijk om nogmaals een aanvraag te doen met dezelfde foto en handtekening. Dit is conform de regels omtrent de fotomatrix en andere ID-documenten.

F

Met deze wijziging wordt een omissie in artikel 49b hersteld. De onderdelen van artikel 49b waarnaar wordt verwezen zijn niet zelfstandig leesbaar zonder de aanhef van het eerste lid.

De RDW moet voor het verstrekken van een begeleiderspas checken of de persoon voldoet aan allerlei vereisten. Daartoe moet de RDW ook het CBR raadplegen om te kunnen beoordelen of ten minste vier jaar zijn verstreken sinds “de beoogd begeleider naar tevredenheid van het CBR uitvoering heeft gegeven aan de verplichting zich te onderwerpen aan een educatieve maatregel ter bevordering van de rijvaardigheid of geschiktheid”. De termijn van 4 jaar is relevant voor de beoordeling, maar deze termijn staat niet in artikel 49b, eerste lid, sub d, onder 4° genoemd, maar in de aanhef van onderdeel d. Daarom is het ook nodig te verwijzen naar de aanhef van onderdeel d.

Hetzelfde geldt voor de wijziging in onderdeel c. Ook daar is de termijn van 4 jaar toegevoegd die opgenomen is in de aanhef van onderdeel d.

E en G

Met deze wijziging worden de artikelen 42b, derde lid, onderdeel b en 105a, eerste lid, onderdeel a, onder 5° in lijn gebracht met het vierde lid van artikel 111 van de Wegenverkeerswet. Door deze wijziging is het mogelijk om een rijbewijs te verstrekken aan de vreemdeling die bescherming geniet op grond van de richtlijn tijdelijke bescherming (2001/55/EG)¹¹.

Deze richtlijn stelt minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen. De richtlijn is geactiveerd op 4 maart 2022 om de toestroom uit Oekraïne in goede banen te leiden. Het is wenselijk om de mensen die vallen onder deze bescherming de mogelijkheid te bieden om een rijbewijs te halen of om een rijbewijs om te zetten overeenkomstig mensen die in Nederland verblijven op grond van een verblijfsvergunning als bedoeld in artikel 8, onderdelen a tot en met d, van de Vreemdelingenwet.

H

Door de wijziging van het tweede lid van artikel 123 worden de regels omtrent de afdracht van de op grond van de in het eerste lid bedoelde factuur opgenomen in een ministeriële regeling. In de praktijk is gebleken dat de in het Reglement rijbewijzen opgenomen regels te rigide en gedetailleerd waren. Door deze regels naar een ministeriële regeling te verplaatsen, kunnen ze eenvoudiger worden aangepast aan de gewenste uitvoering. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wensen van de RDW en gemeenten.

I

In artikel 145 wordt bepaald welke gegevens in het rijbewijzenregister worden opgenomen. Het is belangrijk dat ook het resultaat en de technische gegevens van de fotocontrole worden opgenomen. Op basis van deze gegevens kan een rijbewijs immers worden geweigerd. In onderdeel ea is opgenomen dat de digitale pasfoto en handtekening worden vastgelegd in het rijbewijzenregister ten behoeve van de rijbewijsaanvraag. Bij de pasfoto wordt gecontroleerd of deze voldoet aan de ICAO- en ISO-norm. Dit wordt vastgelegd in het register en de pasfoto's die uitvallen worden beoordeeld door de RDW. De pasfoto kan vervolgens alsnog worden goedgekeurd of definitief worden afgekeurd. Als de pasfoto wordt afgekeurd, moet er een nieuwe pasfoto worden gemaakt. Als de pasfoto alsnog wordt goedgekeurd kan er digitaal een aanvraag worden geregistreerd. Dit proces wordt vastgelegd in het rijbewijzenregister. De pasfoto's en handtekeningen die ten behoeve van de rijbewijsaanvraag worden geregistreerd worden na zes maanden verwijderd (artikel 33b).

In onderdeel eb is opgenomen dat het resultaat en technische gegevens van de fotocontrole ten behoeve van de rijbewijsaanvraag ook worden vastgelegd in het register. Als de aanvraag is geregistreerd vindt er een fotovergelijking plaats. Als het resultaat van de vergelijking van de pasfoto's onvoldoende is, dan wordt de aanvraag

¹¹ Richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen.

stopgezet, tot dat een speciaal opgeleide medewerker van de RDW beoordeelt of het wel of niet om dezelfde persoon gaat. Als de foto wel akkoord is gaat de aanvraag door en anders wordt de aanvraag geweigerd. Ook dit wordt vastgelegd bij de aanvraag van het rijbewijs.

ARTIKEL II

B

In artikel 18a is bepaald dat de RDW een erkenning kan verlenen aan een natuurlijk persoon of rechtspersoon om aan de Dienst Wegverkeer gegevens te verzenden die aan de eisen voldoen en bedoeld zijn voor de elektronische aanvraag van een rijbewijs. In de praktijk gaat het om een digitale foto en de handtekening van de aanvrager. Voor een uitgebreide toelichting op de erkenning wordt verwezen naar [para ... van de nota van toelichting].

C en D

In de artikelen 20 en 23 is opgenomen dat deze artikelen ook gelden voor de in artikel 18a vastgestelde erkenning fotograaf.

E

In artikel III van het wetsvoorstel digitaal aanvragen rijbewijzen is overgangsrecht opgenomen. In dat artikel is opgenomen dat een overeenkomst tussen de RDW en de fotograaf, die is afgesloten voor de inwerkingtreding van de wet, geldt als een in artikel 18a bepaalde erkenning fotograaf. Veel van de fotografen zijn al geruime tijd fotograaf voor de RDW. Zij hebben eerder een erkenning gehad tijdens het experiment en hebben een privaatrechtelijke overeenkomst gesloten tijdens de gedoogsituatie. Op grond van het in het wetsvoorstel opgenomen overgangsrecht krijgen zij van rechtswege een basiserkenning. De RDW zal na inwerkingtreding van het wetsvoorstel digitaal aanvragen rijbewijzen de overeenkomsten met de fotografen daartoe opzeggen. Zoals ook in de toelichting van het wetsvoorstel is aangegeven verandert er voor de fotografen niet veel, omdat de toekomstige situatie materieel grotendeels hetzelfde is. In het gewijzigde artikel 29 is opgenomen dat de fotografen die een overeenkomst hebben gesloten met de RDW naast de basiserkenning ook de erkenning fotograaf krijgen. Dit overgangsrecht is in lijn met de wijze waarop het wetsvoorstel en de onderliggende regelgeving zijn vorm gegeven. In het Besluit erkenningen wegverkeer zijn namelijk de specifieke erkenningen geregeld.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,